C/2024/4418

8.7.2024

**EUROOPA KESKPANGA ARVAMUS,**

**15. mai 2024,**

**seoses soovitusega võtta vastu nõukogu otsus Andorra Vürstiriigiga sõlmitud rahanduskokkuleppe ja San Marino Vabariigiga sõlmitud rahanduskokkuleppe muutmise kohta (CON/2024/16)**

(C/2024/4418)

**Sissejuhatus ja õiguslik alus**

16. aprillil 2024 sai Euroopa Keskpank (EKP) Euroopa Liidu Nõukogult taotluse esitada arvamus seoses komisjoni soovitusega võtta vastu nõukogu otsus Andorra Vürstiriigiga sõlmitud rahanduskokkuleppe ja San Marino Vabariigiga sõlmitud rahanduskokkuleppe muutmise kohta ([1]) (edaspidi „kavandatav otsus“).

EKP arvamuse andmise pädevus põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 219 lõikel 3, milles on sätestatud, et kui liidul on vaja pidada läbirääkimisi ühe või mitme kolmanda riigi või rahvusvahelise organisatsiooniga raha- või välisvaluutarežiimi küsimusi käsitlevate kokkulepete puhul, siis otsustab läbirääkimiste korra ning niisuguste lepingute sõlmimise nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal ja pärast konsulteerimist Euroopa Keskpangaga. EKP nõukogu on käesoleva arvamuse vastu võtnud kooskõlas Euroopa Keskpanga kodukorra artikli 17.5 esimese lausega.

1. **Üldised märkused**

1.1. Liidu ja Andorra Vürstiriigi vaheline rahanduskokkulepe ([2]) sõlmiti 2011. aastal ning liidu ja San Marino Vabariigi vaheline rahanduskokkulepe ([3]) 2012. aastal (edaspidi „rahanduskokkulepped“). 2023. aasta detsembris viis komisjon lõpule Andorra ja San Marino assotsieerimislepingu ([4]) (edaspidi „assotsieerimisleping“) läbirääkimised.

1.2. EKP toetab kavandatava otsuse eesmärke, st eesmärki vältida sarnaste jõupingutuste dubleerimist rahanduskokkulepete ja assotsieerimislepingu raames, nii liidu kui ka Andorra ja San Marino poolt. Rahanduskokkulepete ja assotsieerimislepingu kohaselt Andorra ja San Marino poolt rakendamisele kuuluvate liidu õigusaktide vahel on osaline kattuvus. Kui seda kattuvust ei käsitleta, tuleb teha topelttööd, kuna kattuvate liidu õigusaktide rakendamist tuleb jälgida paralleelselt nii rahanduskokkulepete kui assotsieerimislepingu raames.

1.3. Samas märgib EKP, et kavandatava otsusega ette nähtud rahanduskokkulepete muudatustel on oluline mõju rahanduskokkulepete raamistikule. Rahanduskokkulepete kohaselt luuakse ühiskomitee, ([5]) millel on oluline roll rahanduskokkulepete lisades loetletud liidu õigusaktide rakendamise hindamisel. Liidu ja Andorra vahelise rahanduskokkuleppe puhul koosneb ühiskomitee Andorra, komisjoni, Hispaania, Prantsusmaa ja EKP esindajatest. Liidu ja San Marino vahelise rahanduskokkuleppe puhul koosneb ühiskomitee San Marino, komisjoni, Itaalia ja EKP esindajatest. EKP arusaamise kohaselt erineb allkomitee koosseis, kes hindab assotsieerimislepingu asjaomases lisas

([1]) COM(2024) 134 final.
([2]) ELT C 369, 17.12.2011, lk 1.
([3]) ELT C 121, 26.4.2012, lk 5. See rahanduskokkulepe asendas eelmise rahaküsimusi käsitleva kokkuleppe, mis oli sõlmitud Euroopa Ühenduse nimel tegutseva Itaalia Vabariigi ja San Marino Vabariigi vahel (EÜT C 209, 27.7.2001, lk 1).
([4]) Vt komisjoni 12. detsembri 2023. aasta pressiteade „The Commission welcomes the end of the negotiations for an Association Agreement with Andorra and San Marino“, avaldatud komisjoni veebilehel www.ec.europa.eu. EKP ei ole näinud assotsieerimislepingu teksti, milles läbirääkijate tasandil kokku lepiti, kuigi assotsieerimisleping on rahanduskokkulepetes kavandatavate muudatuste allikas.
([5]) Vt rahanduskokkulepete artikkel 11.

loetletud, kuid rahanduskokkulepete kohaldamise seisukohast asjakohaseks märgitud liidu õigusaktide rakendamist, rahanduskokkulepete ühiskomiteede koosseisust. EKP ei ole kaasatud allkomitee ametlike liikmete hulka. Kavandatavate muudatuste olulisuse tõttu on EKP seisukohal, et EKP tuleks täielikult kaasata läbirääkimistesse oma pädevusvaldkonnas, kooskõlas varasema tavaga.

2. **Konkreetsed märkused**

2.1. Kavandatava otsuse seletuskirjas on sedastatud, et assotsieerimislepingu asjaomases lisas loetletud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist käsitlevad liidu õigusaktid ning „euro seisukohast asjakohased" pangandus- ja finantsalased õigusaktid märgistatakse selgelt, et nende rakendamist saaks assotsieerimislepingu kontekstis hindamisel samaaegselt hinnata ka rahanduskokkulepete jaoks. Selgitatakse, et komisjoni talitused kavatsevad kutsuda EKP talitusi ühinema komisjoni delegatsiooniga assotsieerimislepinguga loodud finantsteenuste allkomitees, kui selles arutatakse liidu õigusaktide rakendamist, mis on asjakohased ka rahanduskokkulepete kohaldamisel. EKP toetab komisjoni kavatsust kutsuda EKP allkomitee koosolekutele, kui arutelude teema on rahanduskokkulepete kohaldamise seisukohast oluline. Kavandatavas otsuses ei täpsustata, millises vormis selline osalemine toimub ja milline on EKP staatus nendel koosolekutel. EKP arusaama kohaselt kutsutakse EKP allkomitee asjaomastele koosolekutele vaatlejaliikmena.

2.2. Kavandatava otsusega nähakse ette, et rahanduskokkulepetesse lisatakse klausel, mille kohaselt kõik uued euro seisukohast asjakohased pangandus- ja finantsalased õigusaktid ning kõik uued rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist käsitlevad liidu õigusaktid inkorporeeritakse assotsieerimislepingu vastavasse lisasse alles siis, kui neid assotsieerimislepingu alusel kohaldama hakatakse ([6]). Kavandatava otsuse seletuskirjas on sedastatud, et assotsieerimislepingu finantsteenuseid käsitleva protokolli erinevad osad võivad assotsieerunud riikide suhtes jõustuda järkjärgult. Seega seni, kuni assotsieerimislepingu alusel hakatakse kohaldama konkreetse osaga hõlmatud liidu õigusakte, jätkatakse asjaomase liidu *acquis'* inkorporeerimist ja kaalumist rahanduskokkulepete lisades.

2.3. EKP juhib tähelepanu asjaolule, et assotsieerimislepingu vastuvõtmise ning finantsteenuseid käsitleva protokolli osade, mis sisaldavad pangandus- ja finantsalaseid ning rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist käsitlevaid liidu õigusakte, assotsieerunud riikide suhtes jõustumise vahele võib jääda märkimisväärne ajaperiood. Õiguskindluse tagamiseks tuleks rahanduskokkulepete asjakohastes klauslites ([7]) selgesõnaliselt sätestada, et kui liidu *acquis*' kohane liidu õigusakt võetakse vastu või seda muudetakse enne, kui asjaomane liidu õigusakt muutub assotsieerimislepingu alusel kohaldatavaks, lisatakse see rahanduskokkulepete lisadesse ning kantakse üle assotsieerimislepingu vastavasse lisasse niipea, kui see muutub assotsieerimislepingu alusel kohaldatavaks. Lisaks ei ole kavandatavas otsuses täpsustatud, millisel ajahetkel loetakse finantsteenuseid käsitleva protokolli konkreetse osaga hõlmatud liidu õigusaktid assotsieerimislepingu alusel kohaldatavaks. Seda asjaolu tuleks täpsustada, et tagada õiguskindlus seoses ajakavaga, mida kohaldatakse kohustuste ülekandmiseks rahanduskokkulepete raamistikust assotsiatsioonilepingu raamistikku.

([6]) Vt kavandatava otsuse artikli 1 esimese lõigu punkt a.

([7]) Nagu on osutatud kavandatava otsuse artikli 1 esimese lõigu punktis a.

2.4. Kavandatava otsusega nähakse ette, et rahanduskokkulepetesse lisatakse klausel, mille kohaselt kõik euro seisukohast asjakohased pangandus- ja finantsalased liidu õigusaktid ning rahapesu või terrorismi rahastamise tõkestamist käsitlevad liidu õigusaktid, mis on loetletud assotsieerimislepingus, kuid on olulised ka euro sujuvaks kasutuseks ja kaitseks, märgistatakse selgelt ([8]). See võimaldab kahe assotsieerunud riigi poolt nende õigusaktide rakendamise hindamisel assotsieerimislepingu kontekstis läbi viia ka hindamise rahanduskokkulepete jaoks. EKP toetab nimetatud klausli lisamist, kuna tegemist on kavandata otsuse põhisättega rahanduskokkulepete ja assotsiatsioonilepingu dubleerimise vältimiseks. Samas juhib EKP tähelepanu selguse puudumisele meetme rakendamise osas. Jääb ebaselgeks, kas sama sisuga klausel tuleks lisada ka assotsieerimislepingusse ning kes otsustab liidu õigusaktide rahanduskokkulepete kohaldamise seisukohast asjakohasena märgistamise üle. EKP on valmis osalema selle ülesande täitmisel. Märgistamise üle võiks otsustada näiteks assotsieerimislepingu alusel loodud finantsteenuste allkomitee koosolekutel. Lisaks teeb EKP suurema õiguskindluse tagamiseks ettepaneku märgistada asjaomased liidu õigusaktid kui „rahanduskokkulepete kohaldamise seisukohast asjakohased“, mitte „euro seisukohast asjakohased“, „euro jaoks vajalikud“ või „euro sujuvaks kasutuseks ja kaitseks olulised“.

2.5. Täiendavalt teeb EKP ettepaneku sätestada samas klauslis, et pärast assotsieerimislepingu vastavas lisas loetletud ja rahanduskokkulepete kohaldamise seisukohast asjakohasena märgistatud liidu õigusaktide rakendamise hetkeseisu käsitlevaid kohtumisi jagatakse „rakendamise võrdlustabelit“ asjaomase rahanduskokkulepete ühiskomiteega. Vastasel juhul ei ole mõtestatud teatavate liidu õigusaktide märgistamine rahanduskokkulepete kohaldamise seisukohast asjakohasena ning avaldus, mille kohaselt viiakse nende õigusaktide rakendamise hindamine assotsieerimislepingu raames läbi samaaegselt rahanduskokkulepete jaoks hindamisega. Rahanduskokkulepete ühiskomiteesid tuleb nõuetekohaselt teavitada asjakohaste liidu õigusaktide rakendamise hetkeseisust, et teha kindlaks, kas see mõjutab rahanduskokkulepete kohaldamist. EKP arusaama kohaselt lisatakse assotsieerimislepingusse samalaadne klausel.

2.6. Kavandatava otsuse kohaselt lisatakse klausel, mille kohaselt kõik uued euro seisukohast asjakohased pangandus- ja finantsalased liidu õigusaktid ning kõik uued rahapesu või terrorismi rahastamise tõkestamist käsitlevad liidu õigusaktid, mis on inkorporeeritud assotsieerimislepingusse, inkorporeeritakse automaatselt rahanduskokkulepete lisadesse, kui assotsieerimisleping peatatakse või lõpetatakse osaliselt või täielikult ([9]). Täielikkuse huvides soovitab EKP selgitada, et selle protsessiga kaasneks ka asjaomaste liidu õigusaktide rakendamise hindamine, mis viiakse läbi rahanduskokkulepete raames.

2.7. EKP toetab kavandatava klausli lisamist rahanduskokkulepetesse, millega tagatakse, et rahandusõiguslikud liidu õigusaktid jäävad reguleerituks ainult rahanduskokkulepetega ([10]). Nagu on selgitatud kavandatava otsuse seletuskirjas, hõlmavad rahandusõiguslikud aktid õiguslikke meetmeid pangatähtede ja müntide, pettuste ja võltsimise, EKP-le statistikaaruandluse esitamise ning asutamislepingu artikli 133 kohaste õigusaktide valdkonnas. Seega hõlmavad need muu hulgas kõiki EKP poolt vastu võetud õigusakte, mis on loetletud rahanduskokkulepete lisades.

([8]) Vt kavandatava otsuse artikli 1 esimese lõigu punkt c.
([9]) Vt kavandatava otsuse artikli 1 esimese lõigu punkt d.
([10]) Vt kavandatava otsuse artikli 1 esimese lõigu punkt e.

2.8. Lõpetuseks nähakse kavandatava otsusega ette, et ainult komisjon on volitatud pidama läbirääkimisi Andorra ja San Marinoga sõlmitud rahanduskokkulepete muudatuste üle, need sõlmida ja allkirjastada ([11]). EKP märgib, et tegemist on kõrvalekaldega senisest tavast, mille kohaselt on EKP täielikult kaasatud tema pädevusvaldkonda kuuluvate rahanduskokkulepete üle peetavatesse läbirääkimistesse ([12]). Samas ei ole kavandatava otsuse kohaselt Andorra ja San Marinoga läbiräägitavate rahanduskokkulepete muutmine vähetähtis ega tehnilist laadi. Nagu on osutatud käesoleva arvamuse punktis 1.3, on kavandataval muudatusel olulised tagajärjed rahanduskokkulepete raamistikule, eelkõige rahanduskokkulepetega loodud ühiskomiteede rollile. Seega tuleks kavandatavas otsuses sätestada, et EKP kaasatakse täielikult läbirääkimistesse oma pädevusvaldkonnas, kooskõlas varasema tavaga.

Teksti redaktsiooni ettepanekud, mille puhul EKP on soovitanud kavandatavat otsust muuta, on esitatud eraldi tehnilises töödokumendis koos selgitustega. Tehniline töödokument on avaldatud inglise keeles EUR-Lexis.

Frankfurt Maini ääres, 15. mai 2024

*EKP president*
Christine LAGARDE

([11]) Vt kavandatava otsuse artikkel 2.

([12]) Vt nõukogu otsuse 1999/97/EÜ (EÜT L 30, 4.2.1999, lk 33) artikkel 7; nõukogu 11. mai 2004. aasta otsuse 2004/548/EÜ (ühenduse seisukoha kohta seoses lepinguga, mis käsitleb rahalisi suhteid Andorra Vürstiriigiga) (ELT L 244, 16.7.2004, lk 47) artikkel 7; ning nõukogu 26. novembri 2009. aasta otsuse 2009/904/EÜ (milles käsitletakse Euroopa Ühenduse seisukohta seoses San Marino Vabariigiga sõlmitud rahanduskokkuleppe muutmise läbirääkimistega) (ELT L 322, 9.12.2009, lk 12) artikkel 3.